

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett regeringsförslag om att giltighetstiden för lagen med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål och lagen om hemlig kameraövervakning skall förlängas till utgången av år 2001.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Propositionen

I proposition 1999/2000:96 (Justitiedepartementet) har regeringen föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om fortsatt giltighet av lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,
2. lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning.

Lagförslagen har fogats till betänkandet, se bilaga.

Utskottet

Lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål (1952 års lag) innehåller tilläggs- och undantagsbestämmelser till den grundläggande regleringen i rättegångsbalken i fråga om straffprocessuella tvångsmedel. Lagen, som är tidsbegränsad, gäller vid förundersökning angående dels allmänfarliga brott, t.ex. mordbrand och sabotage, dels vissa högmålsbrott såsom uppror och olovlig kårverksamhet, dels vissa brott mot rikets säkerhet, t.ex. spioneri. Lagen gäller också försök, förberedelse och stämpling till sådana brott om sådan gärning är straffbar. I förhållande till regleringen i rättegångsbalken innebär lagen utvidgade möjligheter att använda tvångsmedlen häktning, beslag, kvarhållande av postförsändelse m.m. samt hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning. Den innehåller också bestämmelser som innebär att hemlig kameraövervakning kan ske på mindre stränga villkor än som följer av den särskilda lagen om sådan övervakning. Efter den senast gjorda förlängningen gäller 1952 års lag till utgången av år 2000 (prop. 1998/99:6, bet. JuU2, rskr. 19, SFS 1998:1536).

Lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning trädde i kraft den 1 februari 1996 (prop. 1995/96:85, bet. JuU11, rskr. 125). I lagen regleras de brottsutredande myndigheternas möjligheter att använda dolda fjärrmanövrerade övervakningskameror vid förundersökning i brottmål. Reglerna ansluter nära till bestämmelserna om hemlig teleavlyssning. Hemlig kameraövervakning innebär att fjärrstyrda TV-kameror, andra optisk-elektroniska instrument eller därmed jämförbara utrustningar används för optisk personövervakning utan att upplysning om övervakningen lämnas. Lagens giltighetstid var först begränsad till utgången av år 1996. Den har därefter förlängts två gånger och gäller nu till utgången av år 2000 (SFS 1998:1537). Regeringen lämnar årligen en på uppgifter från Riksåklagaren och Rikspolisstyrelsen grundad redovisning för tillämpningen av bestämmelserna om hemlig kameraövervakning till riksdagen (se senast skr. 1999/2000:31, bet. JuU8, rskr. 138).

Regeringen beslutade i september 1996 direktiv för en särskild utredare som skulle utreda ett antal frågor om kriminalpolisära arbetsmetoder som föll inom ramen för straffprocessuella tvångsmedel (dir. 1996:64). Utredningen, som antog namnet Buggningsutredningen, överlämnade i mars 1998 betänkandet Om buggning och andra hemliga tvångsmedel (SOU 1998:46) till regeringen. I betänkandet föreslås bl.a. att 1952 års lag skall upphävas och ersättas av en ny permanent lagstiftning samt att bestämmelserna i lagen om hemlig kameraövervakning skall permanentas och tas in i rättegångsbalken. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Justitiedepartementet.

Regeringen anger i propositionen att den avser att under året överlämna förslag till riksdagen som rör bestämmelser i 1952 års lag och lagen om hemlig kameraövervakning och dessas fortsatta giltighet. För att lagarna i avvaktan på beredningen av dessa förslag inte skall upphöra att gälla föreslår regeringen att giltighetstiden för dem förlängs till utgången av år 2001.

När de aktuella lagarna senast förlängdes tillstyrkte utskottet regeringens förslag. Utskottet uttalade därvid att det delade regeringens bedömning att såväl 1952 års lag som lagen om hemlig kameraövervakning alltjämt behövs. Med hänsyn härtill och till den pågående beredningen av Buggningsutredningens förslag borde giltighetstiden för båda lagarna förlängas (bet. 1998/99:JuU2 s. 3).

Utskottet vidhåller sin tidigare uttalade uppfattning och tillstyrker regeringens förslag.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *förlängning av 1952 års lag*
att riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,
2. beträffande *förlängning av lagen om hemlig kameraövervakning*
att riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning.

På justitieutskottets vägnar

Gun Hellsvik

I beslutet har deltagit: Gun Hellsvik (m), Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Anders G Högmark (m), Ann-Marie Fagerström (s), Maud Ekendahl (m), Helena Zakariasén (s), Morgan Johansson (s), Yvonne Oscarsson (v), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Siw Persson (fp), Sven-Erik Sjöstrand (v) och Dan Kihlström (kd).

